EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2009.7.17
KOM(2009) 382 galutinis

2009/0105 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

iš dalies keičiantis Reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo nuostatas dėl socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbų tinkamumo finansuoti

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindas ir tikslai**

Pasiūlymu siekiama leisti teikti finansinę paramą iš ERPF 2004 m. gegužės 1 d. ar vėliau į Europos Sąjungą įstojusių valstybių narių socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbams. Naujosiose valstybėse narėse didžioji dauguma atskirtųjų bendruomenių gyvena kaimo vietovėse ir prieglaudose (esančiose tiek kaimo, tiek miesto vietovėse), todėl jos negali pasinaudoti ERPF parama.

ERPF reglamento[1] 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kokios išlaidos būstui naujosiose valstybėse narėse yra tinkamos finansuoti. Tačiau iš ligšiolinės patirties matyti, kad tinkamumo finansuoti sąlygos nevisiškai atitinka tikruosius poreikius.

Šiuo metu pagal galiojančias ERPF nuostatas būsto darbai gali būti atliekami tik kaip *miestų* vystymosi veiksmo dalis ir apimti tik esamų *namų renovavimą*. Taigi, parama būsto darbams kaimo vietovėse arba labai prastos būklės namų keitimui naujos statybos namais miesto ar kaimo vietovėse nėra tinkama finansuoti iš ERPF.

ES vis daugiau dėmesio skiriama socialinės atskirties problemai, visų pirma ypatingai romų padėčiai, ir įsipareigojimui ją spręsti. Europos Parlamentas[2] ir Taryba[3] ne kartą prašė Komisijos imtis veiksmų, skatinančių šių ypatingą nepriteklių ir socialinę atskirtį patiriančių bendruomenių įtrauktį. Komisija įsipareigojo pasiūlyti struktūrinių fondų priemonių tokių bendruomenių gyvenimo sąlygoms pagerinti.

Šis įsipareigojimas įvykdomas šiuo ERPF reglamento pakeitimo pasiūlymu.

Be to, siekiant supaprastinti ir nekeičiant galiojančių tinkamumo finansuoti taisyklių 12-oje naujųjų valstybių narių, į pasiūlymą įtraukti nedideli galiojančio ERPF reglamento 7 straipsnio 2 dalies redakciniai pakeitimai, susiję su būsto darbų vykdymo miesto vietovėse sąlygomis. Tiksliau:

i) ERPF reglamento 7 straipsnio 2 dalimi Komisija įgaliojama nustatyti vietovių atrankos kriterijus ir tinkamų finansuoti būsto darbų sąrašą. Šį įpareigojimą Komisija įvykdė priimdama Reglamento (EB) Nr. 1828/2006 47 straipsnį. Tačiau paaiškėjo, kad dėl labai skirtingos būstų būklės įvairiose vietovėse Komisijos priimti kriterijai netinkami. Todėl dabar jų sąrašas paprastinamas. Siekiant atsižvelgti į šiuo metu paprastinamą Reglamento (EB) Nr. 1828/2006 47 straipsnį, siūloma nustatyti, kad Komisijai suteiktas įgaliojimas būtų naudojamas pasirinktinai, o ne privalomai.

ii) Siekiant aiškumo, tinkami finansuoti esamų pastatų darbų tipai (gyvenamųjų pastatų bendrųjų patalpų renovavimas, pastatų, kurie yra valstybės nuosavybė, renovavimas ir

---

1 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 397/2009, OL L 210, 2006 7 31, p. 1.

2 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl romų socialinės padėties ir galimybių jiems patekti į ES darbo rinką gerinimo (2008/2137/INI).

3 2009 m. birželio 8 d. Tarybos posėdžio Liuksemburge išvados dėl romų aprėpties.

jų paskirties į socialinių būstų keitimas) turėtų būti įtraukti į reglamento pasiūlymą.

iii) Galiausiai dabartinė ERPF reglamento 7 straipsnio 2 dalies formuluotė: išlaidos programuojamos „pagal integruoto miestų vystymosi *veiksmą* ar *prioritetinę kryptį* vietovėse, kurios susiduria su fizinio nusidėvėjimo ir socialinės atskirties problemomis arba kurioms šios problemos gresia“ turėtų būti patikslinta. Todėl siūloma terminus „veiksmas“ ir „prioritetinė kryptis“ pakeisti terminu „integruotas metodas“, kuriuo užtikrinama, kad būsto darbai yra didesnės intervencijos, apimančios tokius su būstu susijusius aspektus kaip socialinės paslaugos, viešosios erdvės, kultūra, švietimas, transporto infrastruktūra, vietos ekonominė veikla ir t. t., dalis, kad ir koks būtų finansavimo šaltinis.

- **Bendrosios aplinkybės**

Visų piliečių, ypač labiausiai pažeidžiamų asmenų, teisė turėti būstą ir tinkamas gyvenimo sąlygas yra pagrindinis mūsų visuomenės poreikis.

Didžiumos ypatingą nepriteklių ir socialinę atskirtį patiriančių bendruomenių gyvenimo sąlygos yra apgailėtinos: didelis nedarbas, žemas išsilavinimo lygis, įgūdžių stoka, sveikatos priežiūros paslaugų trūkumas, nusikalstamumas, teritorinė izoliacija, socialinė atskirtis, rasizmas ir iškeldinimai. Tokia niūri padėtis prieštarauja esminėms Europos Sąjungos vertybėms.

Iš struktūrinių fondų teikiama finansine parama galima itin prisidėti prie nacionalinių institucijų pastangų gerinant šią nepriimtiną padėtį. Todėl asignavimus taip pat reikia skirti tiems atskirtų bendruomenių būstų darbams, kuriems šiuo metu iš ERPF ji neskiriama, t. y. i) būstų darbams ne tik miestų vietovėse ir ii) būstų darbams, kai ypač prastos kokybės namai pakeičiami naujos statybos namais, nesvarbu, kokioje vietovėje (miesto ar kaimo).

Kad būtų išvengta nepagrįstos diskriminacijos, paramos teikimo pamatinis principas turėtų būti 2-asis pagrindinis romų aprėpties principas, pagal kurį parama skiriama romų tautybės asmenims, kaip tikslinei grupei, neišskiriant kitų asmenų, kurių socialinės ir ekonominės gyvenimo sąlygos yra panašios[4].

Be to, būsto darbai socialiai atskirtose bendruomenėse, kurioms būdingas ypatingas nepriteklius, yra tik sudėtingos problemos sprendimo dalis. Todėl dėl būsto darbų turėtų būti sprendžiama laikantis įvairius aspektus integruojančio metodo, kuris parengiamas nacionaliniu mastu, užmezgant tvirtus partnerystės ryšius ir atsižvelgiant į su švietimu, socialiniais reikalais, integracija, kultūra, sveikata, užimtumu, saugumu ir pan. susijusius aspektus. Taigi, galiojančio ERPF reglamento pakeitimo pasiūlymu siekiama taikant integruotą metodą sudaryti tinkamas gyvenimo sąlygas. Valstybės valdymo institucijų vaidmuo visuose įgyvendinimo etapuose yra itin svarbus.

---

4 „Aprėpties politikos iniciatyvomis labai svarbu užtikrinti, kad romų tautybės asmenims aiškiai bus skiriama dėmesio, tačiau šis dėmesys nebus išskirtinis. Tai reiškia, kad romų tautybės asmenys bus laikomi tiksline grupe, **tačiau neišskiriant kitų asmenų, kurių socialinės ir ekonominės gyvenimo sąlygos yra panašios (...)**“. Romų aprėpties bendri pagrindiniai principai, aptarti jungtinio Europos romų aprėpties forumo pirmame susitikime 2009 m. balandžio mėn., Tarybos išvadų dėl romų aprėpties priedas, Liuksemburgas, 2009 m. birželio 8 d.

- **Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos**

Išskyrus visoms valstybėms narėms teikiamą paramą energijos vartojimo efektyvumui gerinti ir atsinaujinančių išteklių energijai vartoti, ERPF parama būsto sektoriui skiriama tik 2004 m. gegužės 1 d. arba vėliau į Europos Sąjungą įstojusioms valstybėms narėms, laikantis Reglamento Nr. 1080/2006 7 straipsnio 2 dalies ir Komisijos reglamento Nr. 1828/2006 47 straipsnio sąlygų.

Kaip nurodyta pirmiau, šių sąlygų nepakanka ypatingoms socialiai atskirtų bendruomenių būsto problemoms spręsti. Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) jau teikia paramą būsto sektoriui kaimo vietovėse pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 (pvz., pagal 3 kryptį „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“, 52 straipsnio b punkto ii papunktį „kaimo atnaujinimas ir plėtra“).

Socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbams kaimo vietovėse parama, skiriama laikantis integruoto metodo iš EŽŪFKP ir ERPF, kurios dalis taip pat gali būti skiriama iš ESF, gerokai išplės finansinės paramos galimybes. Valstybėms narėms suteikiami įgaliojimai remiantis integruotu metodu apibrėžti fondų paramos papildomumą, idant jų sąveika būtų optimali.

- **Derėjimas su kitomis Europos Sąjungos politikos sritimis ir tikslais**

Pasiūlymas visiškai atitinka ES nediskriminavimo, lygių galimybių, ekonominės ir socialinės sanglaudos, regioninio vystymosi ir teritorinės sanglaudos politikos tikslus.

2. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijų metodai, pagrindiniai tiriamieji sektoriai ir bendras respondentų apibūdinimas

Keletą kartų buvo neoficialiai konsultuotasi su nacionalinėmis institucijomis, socialiai atskirtų bendruomenių atstovais ir Europos Parlamento nariais dėl socialiai atskirtoms bendruomenėms ERPF reglamento 7 straipsnio 2 dalimi suteiktų galimybių, kilusių kliūčių ir įvairių jas panaikinančių sprendimų.

Atsakymų santrauka ir kaip į juos atsižvelgta

Po visų konsultacijų paaiškėjo, kad aiškinant Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 rasti sprendimai nėra tinkami.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Šiuo pasiūlymu leidžiama iš ERPF teikti finansinę paramą būstų darbams, kai socialiai atskirtų bendruomenių gyvenimo sąlygos yra ypatingai skurdžios, o jų socialinė atskirtis didelė. Nekeičiant galiojančios reglamentavimo sistemos tai būtų neįmanoma.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

- **Siūlomų veiksmų santrauka**

Siūlomais Reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo 7 straipsnio 2 dalies pakeitimais siekiama leisti teikti paramą socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbams naujosiose valstybėse narėse ir palengvinti jos gavimo sąlygas tais atvejais, kai galiojančios nuostatos negali būti taikomos. Svarbu, kad atsižvelgdamos į darbų sudėtingumą, nacionalinės institucijos veiktų laikydamosi integruoto metodo.

Be to, supaprastinimo tikslais siūlomi nedideli galiojančių nuostatų redakciniai pakeitimai.

- **Teisinis pagrindas**

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytos būstų sektoriui naujosiose valstybėse narėse taikomos tinkamumo finansuoti sąlygos.

- **Subsidiarumo principas**

Pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą, nes juo išplečiamos naujųjų valstybių narių galimybės socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbams teikti paramą joms tinkamiausiu būdu, vadovaujantis būtiniausia paramos teikimo sąlyga – integruotu metodu. Taip bus sudarytos sąlygos teikti paramą atsižvelgiant į kiekvienos bendruomenės ypatumus, tačiau laikantis bendro metodo.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą, nes juo leidžiama teikti paramą iš ERPF socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbams tik tuomet, kai galiojančios nuostatos negali būti taikomos. Ši parama teikiama tik tose valstybėse narėse, kuriose susiduriama su šia problema.

- **Pasirinkta priemonė**

Siūloma priemonė – reglamentas.

Komisija jau išnagrinėjo galiojančių teisės aktų galimybių ribas. Net ir lanksčiausiai aiškinant galiojančias taisykles, nustatančias tinkamumo finansuoti ribas, jomis neleidžiama remti būsto darbų už miesto vietovių ar esamų prieglaudų keisti namais

naujųjų valstybių narių socialiai atskirtoms bendruomenėms.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas poveikio Bendrijos biudžetui neturi.

Pasiūlymas

2009/0105 (COD)

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr..../2009

iš dalies keičiantis Reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo nuostatas dėl socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbų tinkamumo finansuoti

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 162 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą[5],

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[6],

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę[7],

laikydamiesi Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos,

kadangi:

(1) Siekiant glaudesnės Bendrijos ekonominės ir socialinės sanglaudos, būtina remti tam tikrus gyvenamajai paskirčiai naudojamų pastatų renovavimo darbus valstybėse narėse, kurios į Europos Sąjungą įstojo 2004 m. gegužės 1 d. arba vėliau. Parama darbams gali būti skirta laikantis 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1783/1999[8] 7 straipsnio 2 dalies sąlygų.

(2) Išlaidos programuojamos pagal integruoto miestų vystymosi veiksmą ar prioritetinę kryptį vietovėse, kurios susiduria su fizinio nusidėvėjimo ir socialinės atskirties problemomis arba kurioms šios problemos gresia. Siekiant aiškumo turėtų būti supaprastintos paramos būstų darbams miesto vietovėse sąlygos. Todėl išlaidos būstų darbams turėtų būti programuojamos atsižvelgiant į įvairius rodiklius, o ne į finansavimo šaltinį. Taip pat turėtų būti nurodyta, kad tinkamos finansuoti yra tik išlaidos esamų pastatų darbams.

(3) Valstybėse narėse, kurioms taikoma Reglamento (EB) Nr. 1080/2006 7 straipsnio 2 dalis, didžiuma socialiai atskirtų bendruomenių gyvena už miestų ribų. Todėl būtina išplėsti išlaidų būstų darbams tinkamumo finansuoti aprėptį, įtraukiant paramą kaimo vietovėse gyvenančioms bendruomenėms.

---

5 OL C [...], [...], p. [...].
6 OL C [...], [...], p. [...].
7 OL C [...], [...], p. [...].
8 OL L 210, 2006 7 31, p. 1.

(4) Dėl ypatingai prastų tokių bendruomenių gyvenimo sąlygų tiek miesto, tiek kaimo vietovėse išlaidos esamų namų keitimui naujos statybos namais taip pat turėtų būti tinkamos finansuoti.

(5) Vadovaujantis romų aprėpties bendrų pagrindinių principų 2-uoju principu, įtvirtintu 2009 m. birželio 8 d. Tarybos išvadose dėl romų aprėpties, parama skiriama tikslinės grupės būstų darbams, neišskiriant kitų asmenų, kurių socialinės ir ekonominės gyvenimo sąlygos yra panašios.

(6) Vadovaujantis romų aprėpties bendrų pagrindinių principų 1-uoju principu, siekiant sumažinti izoliacijos grėsmę, parama socialiai atskirtų bendruomenių būstų darbams teikiama vadovaujantis integruotu metodu, t. y. derinant ją su švietimo, sveikatos, socialinių reikalų, užimtumo ir saugumo srities veiksmais.

(7) Dabartinės reglamentavimo sistemos kriterijai vietovių, kuriose remiami būsto darbai, atrankai yra paprastinami. Atsižvelgiant į labai įvairias su būstu susijusias problemas valstybėse narėse, šie kriterijai turėtų būti apibrėžti decentralizuotai. Todėl Komisija neturėtų būti įpareigota juos nustatyti.

(8) Todėl Reglamentą (EB) Nr. 1080/2006 reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1080/2006 7 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Išlaidos būstui, išskyrus 1a dalyje nustatytas išlaidas energijos vartojimo efektyvumui gerinti ir atsinaujinančių išteklių energijai vartoti, yra tinkamos finansuoti tik tose valstybėse narėse, kurios į Europos Sąjungą įstojo 2004 m. gegužės 1 d. ar vėliau, kai laikomasi šių sąlygų:

a) išlaidos programuojamos pagal vieną iš šių veiksmų:

i) integruoto miestų vystymosi veiksmą vietovėse, kurios susiduria su fizinio nusidėvėjimo ir socialinės atskirties problemomis arba kurioms šios problemos gresia;

ii) integruotą metodą socialiai atskirtoms bendruomenėms.

b) būsto išlaidoms skiriama ne daugiau kaip 3 % ERPF atitinkamoms veiksmų programoms skirtų lėšų arba 2 % visų ERPF skiriamų lėšų.

Pirmos pastraipos a punkto i papunkčio tikslais išlaidos skiriamos tik vienam iš šių veiksmų:

- bendrųjų patalpų renovavimui esamuose daugiabučiuose;

- esamų pastatų, kurie yra valdžios institucijų arba pelno nesiekiančių subjektų nuosavybė, renovavimui ir paskirties į gyvenamųjų patalpų, skirtų mažas

pajamas gaunantiems namų ūkiams arba specialių poreikių turintiems asmenims, keitimui.

Pirmos pastraipos a punkto ii papunkčio tikslais būsto darbai gali apimti ir esamų būstų keitimą naujos statybos namais.

Komisija Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 103 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka gali priimti kriterijų, kurių reikia nustatant a punkto i papunktyje nurodytas vietoves, sąrašą ir tinkamų finansuoti darbų sąrašą.“

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas	*Pirmininkas*
[...]	*[...]*